

hagyják a harcot. Eszközük: megtagadják a férfiktól a szerelmet. A komédia gazdagon tartalmaz erotikus – obszcén utalásokat.

2. Az érettségi előtti osztályozó konferencián Fehér Anna összefoglalja osztályának teljesítményét. El kell mondania azt is a nyilvánosságnak, hogy mintegy húsz szakóra maradt el az iskolában történetek miatt. Kollégáival szemben ül, akik folyamatosan reagálnak Anna szavaira.
3. Május harmadik hetében Anna olyan osztálykirándulásra megy, amelyet már előző évben megígért az egyik osztályának. A 11.c osztályba igazi vagány és rámenős fiúk járnak, akik kedvelik a tanárnőjüket, de egy kis diákcsínyért nem mennek a szomszédba. A fiúk éjjel két óraker még mindig hangoskodnak és buliznak. A belépő Annának egyikük nyílt ajánlatot tesz.

A környezet

Most már mindenki tudja, hogy Anna a fotó-botrányban ártatlan. A tanárnő szűkebb környezete most ennek megfelelően viselkedik?

A drámatanár számára az egyik leginformatívabb feladat. A játsszók nagy része biztosan együtt érez a tanárnővel, érdekes ezt megnézni játék közben is. Valószínű, hogy a jelenetek egy részében újra elő fog kerülni a környezet részéről az Annával kapcsolatos botrány, valamint annak hatásai.

Kiscsoportos (reflektív) feladatok

A játsszóktól azt kérjük, hogy három kisebb csoportot alkossanak. A feladat a következő: Írjanak 8-10 soros címlapra készülő újságcikket olyan személyről, akinek hasonló megaláztatásban volt része (megrágalmazták). A csoport saját belátása szerint építheti fel a figurát, az a lényeg, hogy a rágalom miatt teljesen megváltozott ennek a személynek az élete. A gyerekekre bízunk, milyen sorsot szánnak figurájuknak, valamint azt az aprópót is, amiért alakjuk címlapra került.

A játsszók számára véget ért ugyan Fehér Anna története, az esethez kapcsolódó élmények azonban abban segítik az újságcikk-szerkesztőket, hogy analóg élethelyzeteket találjanak ki. Azt is érdekes megfigyelni, miért kerültek címlapra ezek a személyek (pl. közismertek, öngyilkosságot követtek el, hirtelen felindulásból elkövettek valamit stb.).

Elágazások

Tislerics László

Csoport: Drámában jártas felnőtt csoport (15-20 fő).

Időtartam: 90 perc

Körülmények: Tanterem székekkel és a játsszók esetleges mozgását lehetővé tevő térrel.

Téma: A 33 éves Judit és a 40 éves Ottó két éve él együtt, mikor Judit terhes lesz. Mivel Juditnak volt egy futó kalandja, amit Ottónak nem vallott be, maga is bizonytalan abban, hogy ki a leendő gyermeke apja. Miközben a babát várják, kiderül, hogy Ottó veleszületett rendellenesség miatt nemzőképtelen.

Fókusz: Milyen kompromisszumokra vagyunk képesek a párkapcsolatunkban, ha vágyaink, elképzeléseink beteljesülése és boldogságunk veszélybe kerül?

Keret: A játsszók Ottó szerepéből vizsgálhatják, felvállalható-e ebben a helyzetben az apaság, vagy van-e más megoldás.

Kellékek: Fotó a lakásról, versidézetek, előre megírt levelek, ultrahangos felvétel, babaruhák, egy üveg bor, borospoharak, gyertya, „jeggyűrűk”, maszkok, zenék, papír, ceruza.

1. Tanári narráció kellékhasználattal, megbeszélés

Játékunk a 40 éves Ottóról szól, aki két éve él együtt a 33 éves Judittal a férfi lakásában, Pesten. Ottó ügyvéd, Judit angol levelező és tolmács egy külkereskedelmi cégnél. Egyiküknek sincs gyereke, bár Judit már volt férjnél. Mindkettőjüket érzelmeik irányítják. Szeretik a munkájukat, de nemcsak ez tölti ki az életüket. Ottó gyakran jár színházba, s szabadidejében verseket írogat. Barátai már mind családot alapítottak, velük nagyon ritkán találkozik, s bár nagyon jó megjelenésű, a nőkkel tartós kapcsolatot nem bírt kialakítani. Judit kedvtelésből

műfordítással foglalkozik. Több barátnőjével is tartja a kapcsolatot, gyakran eljár velük beszélgetni kávéházakba. Ottóval két és fél éve ismerkedtek meg egy színházi előadáson. A férfi már régóta szeretett volna megállapodni, s Juditban vélte megtalálni az erre alkalmas társat, Judit pedig biztonságban érzi magát Ottó oldalán. Kapcsolatuk harmonikusnak mondható, mindketten úgy érzik, hogy révbe értek a másik mellett.

Kellékek közös elemzése: fotó a lakásról, amelyet közösen rendeztek be, Ottó néhány (még a megismerkedés előtt, a magányról írt) versének részlete – hogyan jellemzik ezek Ottót, illetve a két ember kapcsolatát?

2. Jelenet beépített szereplővel – előre megírt levelek párbeszédszerű felolvasása

Ottónak és édesanyjának (a tanár + beépített szereplő) a levélváltásából hallhatunk részleteket. A levelek az összeköltözés utáni napokban keletkeztek.

Egyeztetés: Mit tudunk Ottóról eddig? Mit vár e kapcsolattól? (Pl. családot, boldogságot stb.)

3. Forró szék (szükség esetén)

Megszólaltatható Ottó legjobb barátja, aki orvos, és diákkora óta ismeri őt.

Egyeztetés: Milyen embernek ismertük meg Ottót?

4. Rítus kialakítása egész csoportos egyeztetéssel

Ottó és Judit együttélése során kialakult egy olyan különleges rituálé a nagy és fontos beszélgetésekhez, amit eddig csak párszor alkalmaztak. Először Ottó használta ezt a formát akkor, amikor két éve megkérte Juditot, hogy költözzenek össze. Találjuk ki közösen ezt a rítust, rendezzük el a teret!

Felhasználható kellékek pl. egy üveg bor, borospoharak, gyertya, zene stb. Egyszerű, „személyes” megoldásokra törekedjünk!

5. Kiscsoportos munkák

A játzóktól négy csoportban az immár kétéves együttélés hétköznapi pillanatait, illetve ünnepi, örömteli eseményeit megjelenítő munkákat kérünk, olyanokat, melyekből kitűnik, hogy ez a kapcsolat miért jelentős állomás Ottó életében. Azaz: hogyan élhetnek ezek a pillanatok Ottó emlékezetében?

Hívjuk fel a játzókat figyelmét arra, hogy kerüljék a kliséket!

Az együttélés során felmerültek kisebb konfliktusok is. (Pl. Judit már gondolna az esküvőre, Ottó azonban még nem meri ezt előhozni.) Két csoport feladata olyan szituációk ábrázolása legyen, melyekből az is kiderül, hogy Judit és Ottó miként oldanak meg konfliktushelyzeteket!

Felkínálható munkaformák:

- kihangosítható tablók
- állóképből induló rövid jelenet
- üzenőcédulák, naplóbejegyzés
- jelenet alteregókkal

Egyeztetés: Mi jellemzi a hétköznapijait, hogyan élik meg a konfliktusokat?

6. Narráció

Judit elmegy Debrecenbe a 15 éves érettségi találkozására. Itt találkozik diákkori nagy szerelmével, Péterrel is, aki már egy éve Amerikában él, s éppen most jött haza a családjáért, hogy végleg letelepedjenek kint. Az emlékek felidézésének és a hangulat hatásának következtében lefekszenek egymással. Az esetről Judit nem árul el semmit Ottónak, hiszen csak futó kalandként élte meg az esetet (Péternek családja és – külföldön – biztos egzisztenciája van, a közös jövő fel sem merült egyikőjükben sem, a kapcsolatot eddig sem tartották stb.). Másfél hónap elteltével viszont megtudja, hogy terhes. Bár Péter is lehet az apa, Judit azonban nagyon szeretné, ha a baba Ottótól lenne, hiszen mindketten akartak már gyereket. Így továbbra sem beszél a történetekről senkivel. Könnyít a helyzetén, hogy rövidesen három hónapos kiküldetésre kell utaznia, Svédországba.

Fontos annak közlése, hogy Juditot a történetek után erős lelkiismeret-furdalás gyötri, még jobban kimutatja szerelmét Ottó felé.

7. Kiscsoportos munkák

Némajáték hangaláfestéssel

Judit épp aznap este akarja elmondani a terhességét Ottónak (nem elárulva, hogy a gyerek Pétertől is lehet), amikor Ottó hazaállít a jegygyűrűvel, mert még az utazás előtt szeretné megkérni Judit kezét.

Hívjuk fel a játsszók figyelmét arra, hogy használhatják a közösen kitalált rítust is.

(Felhasználható kellékek: ultrahangos felvétel, „jegygyűrű”, a rítus eszközei, hangkeltő eszközök, tárgyak.)

Tablóorozat hangaláfestéssel

Ottó minden nap felhívja telefonon Juditot Svédországban. Ezek a beszélgetések mindkettőjüket az összetartásban erősítik meg. Villantsunk fel olyan pillanatokat a Judit távolléte alatti három hónapból (eseményeket, vágyképeket), amelyek Ottó érzelmeit, a gyerekre való készülődését jellemzik (pl. a szülőszoba előtti várakozás)!

(Felhasználható kellék: bébi-holmi.) Mindkét csoporttól kérjük azt, hogy Ottó érzelmeire, gondolataira, a gyerekekhez való viszonyára koncentráljanak!

8. Új információ bevitele tanári szerepbeléssel – telefonbeszélgetés, majd gondolatkövetés

Ottó egy a 40 évet betöltött férfiak számára ajánlott komplex rákszűrésen vett részt. Két hét múlva, mielőtt visszamenne a klinikára az eredményért, felhívja orvosa (aki történetesen a barátja), hogy emlékeztesse a találkozó időpontjára. A telefonbeszélgetés során Ottó addig erősködik, míg orvos barátja végül is elmondja neki a vizsgálat eredményét: veleszületett rendellenesség miatt nem lehet gyereke, azaz nemzőképtelen, és betegsége nem gyógyítható.

Mindez a Judit hazaérkezését megelőző napon történik. A játsszók a nekik háttal ülő Ottó (a tanár játssza) hangját hallják. A teremben sötét van.

E játékforma előkészítésekor mondjuk el, hogy a telefonbeszélgetés egy ponton félbeszakad, innen a játsszónak kell majd Ottó szerepéből az ő gondolatait kihangsúlyozniuk: mit érezhet, mire gondolhat most?

9. Egyeztetés, beszélgetés

Milyen lehetőségei vannak Ottónak? (Kettős sokk érte: nem lehet gyereke, és Judit is megcsalta.)

Milyen megoldások adódhatnak a Judit hazaérkezését követő első beszélgetésben?

Például:

- Ottó és Judit is hallgat a történetekről.
- Ottó hallgat – Judit vall.
- Ottó vall – Judit hallgat.
- Mindketten vallanak.
- Bármelyikük kitalálhat valamilyen hazugságot.

10. Rövid tanári narráció, majd fórum-színház

Rendezzük meg közösen azt a beszélgetést, amit Judittal kell majd lefolytatnia Ottónak, ha az holnap este hazatér! Nem valószínű azonban az, hogy ilyen rövid idő alatt Ottóban végleges döntés születik egy ilyen horde-rejű kérdésben. Egy-egy vállalkozó játssza Ottó és Judit szerepét, a többiek őket instruálják.

Használhatjuk a közösen kitalált rítust az intim légkör megteremtéséhez!

(A játék folytatása a fórum-színház eredményétől függően módosulhat!)

11. Narráció után montázszerű újrajátszás, majd egész csoportos improvizáció

Már hajnalodott, mikor befejezték ezt a beszélgetést. Judit, mivel fáradt volt, hamar elaludt, Ottó azonban rendkívül zaklatott volt, fejében még sokáig kavargtak a gondolatok. Tudta, előbb vagy utóbb döntenie kell: együtt marad Judittal és vállalja az apaságot, vagy szakít vele.

Jelenítsük meg Ottó rémálmait, vágyait, félelmeit! Ha együtt maradnak, vagy ha feladja ezt a kapcsolatot, mi lesz vele pl. öt év múlva? Milyen képekben, hangokban jelenik meg előtte a jövője?

Mielőtt a közös improvizációra sor kerülne, állítsuk egymás mellé és játsszuk vissza montázszerűen (egyszerre) Ottónak a vizsgálati eredmény ismertetését követő gondolatait, érzéseit (hangok – 8. pont), valamint azokat a képeket, amelyek a terhesség bejelentéséről élnek benne (némajáték – 7. pont)!

Az egész csoportos improvizációhoz a teremben legyen sötét, üljenek a játsszók körbe, tegyük középre a kellékeket (pl. maszkok, valamint hang- illetve zajkeltésre alkalmas tárgyak)! Használhatunk alkalmas zenét is aláfestésnek.

12. Levezető játék

Kérjük meg a játszókat, hogy befejezésként fogalmazzanak meg saját döntésüknek, érzésüknek megfelelően egy-két olyan mondatot, melyek akár Ottó verssorai is lehetnének a történetek után. Ha mindenki elkészült, tegyük középre a műveket, és húzassunk egyet-egyét a játszókkal, majd hallgassuk meg az alkotásokat.

Záró narráció

Miután ezeket a sorokat Ottó lejegyezte a naplójába, kezébe került néhány, még Judit előtti verse.

Ezután a tanár felolvassa ugyanazokat a verseket, melyeket a foglalkozás kezdetén mutatott a játszóknak. Az egész levezető játék megfelelő aláfestő zenére történik.

Mellékletek

Levelek

Drága Anyu!
Drága Fiam!

Nem akartam eddig erről írni, de képzeld, megkértem Juditot, hogy költözzön hozzám.
Régen, gyakrabban írtál. Már azt hittem, valami baj van.

Valószínűleg gyökeresen megváltozik az életem.
Tudom édes fiam, hogy Te mindent alaposan meggondolsz, de örülök. Ha boldog vagy, akkor én is.

Örömmel egyeztettem bele. Nagyon boldog vagyok. A kishálóba tettük, azt a hatalmas plüssmacit, amit a születésnapjára vettem.

Egyébként már nagyon szeretném, ha lenne egy unokám. A múltkor arról álmodtam, hogy apád még élt, kivágta az öreg diófát és egy hintát ácsolt belőle.

A legfontosabb, hogy végre rátaláltam.
Nehéz egyedül fiam, de ezt Te is tudod!

Szeretném, ha feljőnnél hozzánk húsvétra és velünk töltenél pár napot. Már Judit is nagyon várja.
Szívesen megyek hozzátok, hiszen emlékszel, hogy nálunk a húsvét mindig igazi családi ünnep volt.

Sokszor csókolunk mindketten: Ottó
Vigyázzatok egymásra. Ölellek: Mama

Verseik

Nem történik
semmi.
Szóltál?
Siess!
Élni,
szeretni.
Csend van.
Az időt hallani.
Sietni.
Az életet
nem lehet
eltenni.

Az út mellett hervadtak
a virágok.
Megyek.
Megálllok.
Kiáltok!
Egyedül vagyok.

Otthonunk az, ahol mindig hagyunk valamit,
Amiért úgy érezzük, hogy vissza kell mennünk.

Testünk halad a jövőbe
Lelkünk leül egy kútforra.

Fűben-fában orvosság

Csabai Flóra

Óratípus: A „szakértői játék” törvényeire épülő órasorozat.

Csoport: 7-8 évesek.

Tér: lehetőleg nem üres osztályterem (szükségünk lesz a bútorokra!).

Idő: 6-7 tanítási óra.